

ИЛИЯ ДЖЕРЕКАРОВ

РЕШЕНИЕ

chitanka.info

Звездолетът се завръщаше. Гледах слънцето на екрана и правех изчисления. Оставах почти два месеца полет. След три дни щяхме да влезем в обсега на радиовръзката. Тогава щяхме да включим двигателите за намаляване скоростта и влизане в орбита около Земята.

Вратата се отвори и влезе Командирът. Зарадвах се. Рядко идваше в пилотската кабина по време на дежурство.

— Трябва ми за малко големия звезден атлас — каза той.

Подадох му го. Автопилотът безгрешно водеше звездолета. Атласът не ми бе нужен.

Командирът го пое и запитва:

— Нещо да се е случило по време на дежурството?

Засмях се:

— Не! Пък и какво ли може да се случи на прага на Слънчевата система?!

Исках разговора да продължи, но Командирът се обърна:

— Приятно дежурство. Ще те навестя пак.

Затвори вратата и отново останах пред неподвижните звезди на екрана.

Половин час преди края на дежурството върна атласа.

— Благодаря за услугата, Перун.

Не исках да си отиде и запитах:

— Всъщност, за какво ти бе нужен атласът?

Той погледна звездите на екрана.

— Просто така. Почвам да готвя отчета за Земята.

Гласът му прозвуча сухо и неискрено. Учудих се, но той се изплъзна преди въпроса ми.

— Ще отида да почивам. Не се чувствам добре.

Повярвах му. Човек, който крие нещо, не може да бъде добре. За пръв път е така затворен и непристъпен.

Когато предадох дежурството, отидох в салона. По традиция прекарвахме свободното си време там. Дори мълчанието е приятно, когато до теб има хора. Чудех се дали да разкажа случката с атласа, когато Искра влезе и обяви:

— Командирът става алхимик!

Всички се разсмяхме и тя вдигна ръка:

— Сериозно. Взе от мен цяла дузина химикали. Попитах го за какво, а той отвърна, че ако каже, ще развали магията.

Веднага се сетих за атласа, но Борил ме изпревари:

— При мен пък изпрати робот да бърше праха от звездолета. После взе четката и си отиде, без да каже нищо.

Успях да се намеся:

— А от мен поиска звездния атлас. След това обяви, че не е добре, и отиде да спи.

Лекарят сложи очилата си.

— В такъв случай не остава нищо друго, освен да проверя състоянието му.

Искра се провикна след него:

— Питай каква изненада ни готви!

Лекарят се забави и аз отидох да спя. Вече си лягах, когато Командирът почука и без да чака, влезе. Погледът му бягаше от мен.

— Не ти ли преча, Перун?

— Тъкмо мислех за тебе.

— За моите постъпки ли? Лекарят ми разказа как сте ги обсъждали в салона.

Тона, с който говореше, не ми хареса, но не отстъпих. Трябваше да разбера какво прави.

— Точно за тях. Нали знаеш, че такива неща не се вършат без причина.

Командирът се усмихна тъжно и извади лист хартия.

— Причина естествено има. Всичко по реда си. Само че аз идвам за друго. Нося ти характеристика за първи пилот и Командир на звездолет.

Зарадвах се и протегнах ръка:

— Благодаря, Командире! На Земята ще положи изпит, но тази характеристика е решаваща.

— Освен това считай, че ти си Командир на звездолета до Земята. Предстои ти да установиш връзка с нея, да намалиш скоростта и да влезнеш в орбита. До влизането в орбита няма да променяш положението на звездолета. Ще летиш с носовите двигатели.

Възмутих се. Да летя с носовите двигатели! Това пък защо?

— Превключих горивните камери. Горивото ще стигне.

Трябваше да се съглася. Без неговата характеристика за качествата ми на пилот в далечен космически рейс не бих получил звание Командир.

— Ще изпълня всичко, но... защо е необходимо да намалявам скоростта с носовите двигатели?

Командирът прекара ръка по лицето си. Няколко секунди мълча, сякаш обмисляше нещо.

— Това е всичко, Перун. Още веднаж повтарям — носът на звездолета трябва да е ориентиран към Земята!

Това повторение ме нервира. Бях извършвал много по-сложни маневри и той великолепно го знаеше. Защо бе необходимо това глупаво условие?

Мълчах и го гледах сърдито. Той промълви:

— Заповедта на Командира се изпълнява безусловно, Командире!

Сърцето ми затуптя тревожно. Какво става с него? За какво са тези уговорки, този глас на човек, взел отчаяно решение...

Преди да кажа нещо, бях сам. Тръснах се на леглото. Имаше една възможна версия. Командирът се е поддал на Космичната тъга. Психически е негоден за Командир. По съвета на Лекаря ми предава управлението. Но защо в най-безопасната част на полета? И ако бе така, Лекарят щеше да ми каже. Какво става на нашия звездолет?

Бях спал два часа, когато Борил ме разтърси.

— Перун! Ставай! Командирът е мъртъв!

Скочих.

— Как така, мъртъв!?

— Ела при него. Може би ще установим причината.

Командирът бе в навигационната кабина. Седеше пред пулта, сложил глава на ръцете си. Изглеждаше задрямал. Пред него бе отворен астрономическия справочник. Видях подчертани редове и машинално ги прочетох: „... Радиацията на свръхновите звезди е гибелна за живота на земните същества от разстояние шестотин светлинни години. При него минималната доза на облъчване е петстотин рентгена — пет пъти над допустимата. Предполага се, че изчезването на някои видове живот от Земята е свързано с избухването на Свръхнови.“

Встрани на полето, Командирът бе написал:

„Двеста светлинни години! Смърт!“

Вдигнах справочника. Под него имаше бележка:

„Командирът на звездолета трябва да изпълнява дълга си. До край!“

Не разбрах нищо. Какво е искал да каже с това Командирът? Може би тази бележка е писана за мен. Или за него? От какво бе тази неочаквана смърт? Тези необикновени бележки?

След аутопсията го отнесохме в салона. Събра се целият екипаж. По лицето на Искра течаха сълзи. Преглътнах буцата в гърлото си. Трябваше да кажа нещо. След смъртта му аз бях Командир. Тези загадъчна смърт. На челото на Командира бе паднал бял кичур. Лицето му бе сбръчкано, остаряло.

Лекарят мълчеше и гледаше в него. И той не можеше да каже нищо. Отишъл да го прегледа. Видял малко шишенце с течност. Командирът го поставил в джоба си, казал, че е уморен и предложил да изиграят една партия шах. Веднага след смъртта Лекарят изследвал съдържанието на шишенцето. Възбудител на нервните реакции. Командирът в пил от него. После умрял.

Аутопсията потвърди, че Командирът е взел възбуждащо средство. Мозъкът не е издържал. Починал е от кръвоизлив. Лекарят тогава каза:

— Ако бе жив, щеше да е ненормален от преживяното свръхнапрежение. Може би така е по-добре.

Погледнах другарите си.

— Ще го замразим до Земята. Ако някой може да обясни смъртта му, да каже.

Излишно бе да питам. Никой не знаеше повече от мен. Поставихме го в саркофага и се разотидохме. Стъпвахме тихо. След десет години, прекарани заедно, за пръв път се уединявахме с мислите си.

Три дни по-късно предадох съобщение за завръщането ни и смъртта на Командира. Почти не излизах от пилотската кабина. Мъчително чакане на радиовръзка пред екрана с неподвижния свят на звездите. От време на време търсех сигнали от земните радиостанции. Понякога ми се счуваше човешки говор или музикален тон, но бързо се губеше в шума на Космоса.

Трябваше да установя причината за смъртта на Командира. Проверих уредите, местоположението, запасите от храна, въздух и гориво... И странностите, и смъртта му оставаха необясними.

На шестия ден включих екрана на телескопа. Може би е наблюдавал избухване на Свръхнова? Огледах видимата част на

Вселената. Нищо. Нали Свръхновите са ярки само няколко дни. След това угасват и само бледата мъглявина около тях издава мястото на космичната катастрофа. Ако се бях сетил...

Казах догадката си на Лекаря. Той са замисли:

— Може би... Не! Не мога да твърдя. На Земята ще изясним всичко!

До отговора от Земята оставаха два дни. Вече чувахме откъслечни предавания от земните станции. Едно от тях ме порази:

„... Командир на звездолета «Орфей» се дава звание «Спасител на човечеството»!...“

Говорът отново се загуби в общия шум на Космоса. Дали нямаше друг звездолет „Орфей“? Защо на нашия Командир дават това звание?

Седях пред приемника и трескаво ловях всяко съобщение:

„Подготовката за опазване Земята от радиацията на Свръхновата завърши. Хората и застрашените животни се прибират в изолационните помещения.“

Значи избухнала е Свръхнова. Единствен Командирът я е видял. Това обяснява странностите му. По атласа е определил разстоянието до нея. Оставил е двигателите със защитната броня между нас и нея, за да ни спаси. Роботът е взел проба от радиоактивността на звездолета... А възбудителят за мозъка? И как е съобщил на Земята, след като светлината, радиовълните и радиацията имат еднаква скорост?

Отговорът дойде с ново съобщение по радиото.

„Звездолетът «Орфей» се завръща. Командирът му е загинал от напрежение на мозъка при извършване на телепатичния сеанс от свръхдалечно разстояние. Досега не бе известно на какво разстояние се намира...“

Не слушах повече. Отидох в салона и заставах пред саркофага на Командира.

Мъртвото лице бе спокойно. Спокойствието на изпълнения дълг.

Звездолетът „Орфей“ се връщаше на Земята.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 27/1969 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.